

Megemlékezés Bulányi György piarista szerzetesről, Gyurka bácsiról

1945 júniusában érkeztem vissza Debrecenbe a háború után. Akkor nyáron egy kéthónapos tanfolyamot szerveztek a piarista gimnáziumban, mert azt akarták, hogy ne veszítsünk évet. Két hónapon keresztül nagyon intenzíven foglalkoztunk a hatodik gimnázium anyagával, amiből augusztus végén magánvizsgát kellett tennünk. Ez alatt a két hónap alatt a magyart Bulányi György tanár úr tanította, és a magánvizsgán írásbeli dolgozatként egy Vörösmarty-, egy Arany-tétel adott, vagy egy szabad fogalmazványt lehetett arról írni, hogy milyennek gondolom én a Jóistent? Én ezt a harmadikat választottam, és lényegében azt írtam le, hogy Isten csupa szeretet és jóság, hogy a Mennyei Atya szeretete az ember iránt föltétlen szeretet. Nem azért szeret bennünket, mert mi jók vagyunk, hanem azért, mert Ő jó. „Úgy szeretete Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda érte”. Jézus szeretete nyomán az emberben is megszületik a viszontszeretet őiránta. Ő mindent megtett értünk, hogy mi is megtanuljunk szeretni. A dolgozatra Bulányi tanár úr jelest adott, felfigyelt rám, és elkezdett törődni velem. Nagyon hálás vagyok neki serdülőkori vallásosságomért, mert lelkiatyám volt. Magyar nyelvből és irodalomból is nagyon sokat kaptunk tőle, meg azt a koncepciót is, hogy a jövő ifjúságát keresztény módon kell nevelni. Ebben a szellemben működtek a többi fiatal piaristák is, akik a háború után kerültek Debrecenbe. (Szentgyörgyi András, Török Jenő, Mándoki Ernő...)

A háború értelmetlenségét és kétségbeejtő mivoltát nagyon is látták az emberek. A piarista atyák úgy gondolták, hogy a jövő csakis úgy tud kibontakozni, ha keresztény alapra épül. A papi hivatás már régen megérintett, de hogy 1947-ben, érettségi után a piarista rendbe léptem be, az nekik volt köszönhető. Az Actio Catholica révén kisközösségbe is szerveztek bennünket, meg 1946 nyarán Tokajba, országos katolikus táborba is elvittek minket, ahol nagyon jeles előadók voltak. 1948-ban minden egyházi iskolát államosítottak, 1950-ben a szerzetes közösségek működését megszüntették. Bulányi tanár úr egyetemi lelkész lett a debreceni egyetemen. 1952-ben letartóztatták, és sokáig azt sem tudtuk, hogy mi történt vele. 1960-ban amnesztiával szabadult. 1962-ben politikai megbízhatatlanság miatt engem tiltottak el három évre a papi működéstől. 1963-64-től hármásban (az ugyan csak Debrecenből származó Terényi Lajos fiatal piaristával) kezdtük az evangéliumokat olvasni és elemezni. Idők folyamán aztán egyre többen csatlakoztak ehhez a mozgalomhoz, mely a hetvenes évek folyamán vette fel a „Bokor” nevet. A hetvenes években én már negyven év fölött voltam, és annak idején teológiából doktoráltam is, és a magam módján foglalkoztam a fiatalokkal a Rókus és a Szent Imre plébánián is. Kisközösségeket is létrehoztam, mert igyekeztem a hozzám tartozó fiatalokat megtartani, de – előző tapasztalataim alapján – a kommunizmus alatt nem akartam az enyéimet nagyobb mozgalomhoz csatlakoztatni. Kezdetben csak ebben nem értettünk egyet Gyurka bácsival. Aztán jött egy olyan sajnálatos esemény az egyik Nagymarosi Ifjúsági Találkozó alkalmával, meg egy belső lelkiismereti krízis, ami miatt visszahúzódtam.

A rendszerváltás után, 1991-ben Jelenits István piarista tartományfőnökünk visszahívott a rendbe. 1995-ben engem választottak meg tartományfőnökké. 1996-ban, amikor Balcells piarista generális – magyar asszisztensével, Ruppert József együtt – meglátogatott bennünket, kértem, hogy keressék fel a Hittani Kongregáció bíboros prefektusát, Joseph Ratzingert, és kérjék, hogy Bulányi atyát az egyház is rehabilitálja már, hiszen az állam a koncepciók perben történt elítélését megsemmisítette. Utólag beszámoltak arról, hogy Ratzinger azt mondta, ő nem ítélte el Bulányit, mert látta, hogy politikai ügy, fektette az aktáit. A magyar püspöki kar ítélte el annak idején, nekik kell rehabilitálni. Végül ez 1997-ben meg is történt, és Gyurka bácsi nagy örömmel tartotta rehabilitálása utáni első szentmiséjét a Duna-parti épületünk kápolnájában, ahol papszentelése után a primiciáját is tartotta. Az Úr Jézus azt mondta az utolsó vacsorán: „Szeressétek egymást! Amint én szerettelek titeket, úgy szeressétek egymást ti is. Arról ismerje meg mindenki, hogy tanítványaim vagytok, hogy szeretettel vagytok egymás iránt.” (Jn.13.35.) Ezt bizony nagyon nehéz megélni! Főképp a kiengesztelődést. Gyurka bácsi utólag formálisnak érezte az ő rehabilitálását, mert például a könyveit és „Érted vagyok” című folyóiratukat a katolikus könyvesboltokban és plébániákon nem engedték terjeszteni. A másik

oldalán levők meg arra hivatkoztak, hogy a Bokor tagjai között olyanok is vannak, akik az Apostoli Hitvallás alapigazságainak egy részét írásaikban is nyíltan tagadják. Szent Ágoston azt írta: „In necessariis unitas, in non necessariis libertas, in omnibus caritas!” – vagyis „A szükséges dolgokban egység, a nem szükségesekben szabadság, de mindenben érvényesüljön a szeretet!”

Amikor Gyurka bácsi jelezte, hogy most, idős korában szeretne visszatérni a rendi keretbe, mert egyedül már nehezen tudná ellátni magát, a rendi közösség szeretettel befogadta. Ő jól is érezte magát közöttünk, mi is szerettük őt. Az utóbbi időkben bizony már sok nehéz szenvedés szakadt rá, és úgy szerette volna, hogy befejezve földi küldetését – megírta a K.I.O.-t (Keressétek Isten Országát!) – színről színre találkozhat az ő Mesterével, Jézus Krisztussal. Bízunk benne, hogy ez a vágya teljesül: az Úr Jézus sokat szenvedett és sokakat hozzá vezető papját magáénak ismerte el, emberi gyarlóságait pedig végtelen irgalmasságával megbocsátotta. Abban is hiszünk, hogy abban a fényben már ő is megbocsátja, ha nem is mindenben tudunk egyetérteni vele; de mi is törekedtünk, és továbbra is törekszünk az Úr Jézust követni a magunk lelkiismerete szerint. Mi imádkozunk érte, s abban is bízunk, hogy odaát ő is könyörög miérettünk, a mi állhatatosságunkért!

Kállay Emil Sch.P.
exprovinciális